

POLJOPRIVREDNE KONCESIJE

Koncesije za poljoprivredne proizvode pregovarane su bilateralno sa svakom članicom pojedinačno, jer države EFTA nemaju zajedničku poljoprivrednu politiku. EFTA države nemaju carinsku uniju, već zonu slobodne trgovine i svaka od njih ima svoje MFN carine (princip najpovoljnije nacije) prema trećim zemljama. Svaki od ovih bilateralnih sporazuma ima po dve liste koje sadrže međusobno odobrene koncesije za poljoprivredne proizvode **pri uvozu u Srbiju (Aneks I) i svaku državu EFTA (Aneks II)**. Snižene carinske stope na uvoz određenih prerađenih poljoprivrednih proizvoda poreklom iz država EFTA propisane su u Tabeli 2 Protokola A EFTA Sporazuma. Trgovina ribom i ostalim morskim proizvodima propisana je odredbama Aneksa II EFTA Sporazuma.

• **Republika Srbija - Island**

Island se obavezao da za uvoz poljoprivrednih proizvoda poreklom iz Republike Srbije potpuno eliminiše carine za značajan broj sledećih proizvoda: med, sveže, i smrznuto povrće, leguminoze, privremeno konzervisani luk, sušeno povrće, sve vrste voća, začinsko bilje, semena žitarica, inulin, gluten, kukuruzno brašno, brašno od leguminoza, sve uljarice i jestiva ulja, brašno od soje, životinjska i biljna ulja i masti, šećer, kiseli krastavci i ostalo konzervisano povrće, kiseli kupus, ajvar, džem, voćni sokovi, soja sos i senf, vode, sirće, duvan i cigarete.

Naša strana je Islandu dala koncesije za sve tražene proizvode, osim za jagnjeće meso, na nivou koji je odobrila EU po SSP, i to za: žive konje; ovčje meso, konjsko meso, sir i vode.

• **Republika Srbija - Norveška**

Norveška se obavezala da za uvoz poljoprivrednih proizvoda poreklom iz Republike Srbije smanji carine za: juneće, svinjsko i ovčje sveže meso, za dimljeno meso, mlečne namaze (kajmak), med, paradajz i ostalo sveže povrće izuzev krompira, smrznuto, suvo i privremeno konzervisano povrće, sveže voće u celini, suvo i privremeno konzervisano voće, konzervisane paprike, kiseli kupus i ajvar, sok od jabuka i mešavine sokova.

Naša strana je Norveškoj dala koncesije na nivou koji je EU odobren u prvoj ili drugoj godini primene SSP, i to za: priplodne svinje čiste rase, ovčje meso, za živinsko meso, sušeno i dimljeno meso, za sir (osim za sir *Jarlsberg* za koji je odobren nulti nivo), sirovo sojino ulje, kobasice, ostali pripremljeni ili konzervisani proizvodi od mesa, mineralne vode i bezalkoholna pića i alkoholna pića (pri čemu je za *Aquavit* - njihovo nacionalno piće, odobren nulti nivo carine), hranu za mačke i pse, kao i ostalu hranu za ishranu životinja.

• **Republika Srbija - Švajcarska**

S obzirom na sličnosti u strukturi poljoprivrede i osetljivosti sektora, uloženo je mnogo napora da se pregovori završe na zadovoljavajući način po obe strane.

Švajcarska se obavezala da za uvoz poljoprivrednih proizvoda poreklom iz Republike Srbije smanji carine za: goveđe meso za 15% odnosno 6%, svinjske i goveđe dimljene ili sušene šunke za oko 20%, • za sve vrste sireva 100% - potpuno ukidanje carina, • med za 50% odnosno za 80% za bagremov med, • za žive biljke i cveće rezano i ostalo i neižiljene reznice i kalem - grančice, kalemi 100% - potpuno ukidanje carina, • krompir za 50%, sveže povrće izuzev paradajza u sezoni od 50% do 100%, privremeno konzervisano i za neke vrste sušenog povrća potpuno ukidanje carina, • za suvo voće 100% - potpuno ukidanje carina, osim za jabuke - 50%, za zamrznute maline bez šećera - nulti nivo, a za ostale za 60% i za maline sa dodatkom šećera 24%, • sve vrste biljnih masti i ulja za

tehničku upotrebu potpuno ukidanje carina, kobasice za 12% i ostali konzervisani proizvodi od mesa od 12% do 50%, • kisela paprika za 60%, prerađeni paradajz 73%, ostalo povrće pripremljeno ili konzervisano i ajvar 25%, za konzervisane leguminoze i neke vrste voća u alkoholu od 25% do 100%, za voćne sokove od pojedinačnog voća oko 30% pri čemu za sok od višnje i sok od malina za 100 % (potpuno ukidanje carina). Srbija je jedina država kojoj je Švajcarska odobrila koncesije za vino i to samo za slatka vina (u koje spada i Bermet) - nulti nivo i penušava vina - sniženje za oko 30%.

Naša strana je Švajcarskoj odobrila koncesije na nivou koji je EU dala za prvu godinu primene SSP, za sledeće proizvode: • stoka za priplod (ukidanje carina), • juneće i svinjsko meso 10%, • mleko, sveže i mleko u prahu 10-20%, jogurti 20%, surutka 10%, mlečni namazi 10%, • prerađeni paradajz za 25%, ostalo konzervisano povrće 20%, povrće, voće, jezgrasto voće, kore od voća i ostali delovi bilja, konzervisani u šećeru 20% do 40%; za jedan broj tarifnih oznaka iz grupe: voće, jezgrasto i ostali delovi bilja za jelo, drukčije pripremljeni ili konzervisani, sa dodatkom ili bez dodatka šećera ili drugih sredstava za zaslađivanje ili alkohola - za 20%, etil - alkohol alkoholne jačine 80% vol ili jači, nedenaturisani - 10 % za hranu za ishranu stoke 20% do 30%.

Na nivou koncesija koje smo EU dali u drugoj ili trećoj godini primene SSP: • med 20%, • smrznuto povrće 40%, sušeni luk za 40%, od svežeg voća samo za jabuke 33% uz zadržavanje sezonske carine od 20%, smrznuto voće za 50%, osim za smrznute maline i kupine gde smo potpuno ukinuli carinu računajući da smo u ovoj proizvodnji superiorno konkurentni u odnosu na drugu stranu, • kobasice i ostale mesne prerađevine 30%, • za voćne sokove i vino 30% i jedna tarifna oznaka iznad koncesija odobrenih EU - "rekonstituisani" duvan - sniženje za 17%.

Za jedan proizvod dogovorena je bescarinska kvota – **sir**, što je bio najveći prioritet švajcarske strane. Odobravanjem kvote od 150 tona za tvrde sireve, koji se uglavnom ili uopšte ne proizvode u domaćoj proizvodnji, obezbedili smo asimetričnost u korist srpske strane kako u obimu tako i u nivou carinskih koncesija za ostale poljoprivredne proizvode. Za uvoz sireva iz Republike Srbije švajcarska strana u potpunosti eliminiše carine.

Koncesije za prerađene poljoprivredne proizvode

EFTA države obezbeđuju najpovoljniji pristup tržištu ovih proizvoda EU, tako da se trećim zemljama sa kojima potpisuju sporazume o slobodnoj trgovini ne omogućavaju povoljniji uslovi. Zato ovaj deo koncesija nisu pregovarale sa Srbijom, već je isti pristup kao sa članicama EU. EFTA države nemaju carinsku uniju, već zonu slobodne trgovine, te svaka od njih ima svoje MFN carine prema trećim zemljama. Zato su koncesije za obrađene poljoprivredne proizvode našoj strani odobrene od svake od potpisnica pojedinačno. Pregovaran je pristup EFTA država našem tržištu prerađenih poljoprivrednih proizvoda.

Nivo koncesija koji je naša strana obezbedila EFTA državama približan je nivou liberalizacije koji je odobren EU u okviru SSP za drugu ili treću godinu primene, u zavisnosti od proizvoda i stepena interesa obe strane. Specifičnost koncesija EFTA za prerađene poljoprivredne proizvode je u tome što, kao i EU, primenjuju takozvanu "evropsku formulu" za obračun preferencijalnih carina. Formula se sastoji u liberalizaciji industrijske komponente u proizvodu dok se za komponente primarnih proizvoda primenjuju carine za te proizvode u zavisnosti od procenta sa kojim učestvuju u njegovoj vrednosti.